

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 2.7.2014
COM(2014) 398 final

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

**Na poti h krožnemu gospodarstvu:
Program za Evropo brez odpadkov**

{SWD(2014) 206 final}
{SWD(2014) 211 final}

Na poti h krožnemu gospodarstvu: Program za Evropo brez odpadkov

1. Uvod: krožno gospodarstvo v podporo trajnostni rasti

Iz naših gospodarstev odtekajo dragoceni materiali. V svetu, kjer povpraševanje po omejenih in občasno redkih virih ter konkurenca na tem področju stalno naraščata, pritisk na vire pa povzroča vse večjo degradacijo in ranljivost okolja, je za Evropo lahko z ekonomskega in okoljskega vidika koristno, da te vire bolje izkoristi. Naša gospodarstva so se od industrijske revolucije razvijala po načelu „vzemi, izdelaj, porabi in odstrani“, tj. linearnem modelu, ki temelji na predpostavki, da so viri na voljo v izobilju in da jih je lahko črpati ter da jih je možno poceni odstraniti. Vse bolj jasno postaja, da to ogroža konkurenčnost Evrope.

Prehod na bolj krožno gospodarstvo je bistvenega pomena za izpolnitev programa za učinkovito rabo virov, vzpostavljenega v okviru strategije Evropa 2020 za pametno, trajnostno in vključujočo rast¹. Večja in trajnostna izboljšanja učinkovite rabe virov so na dosegu roke in lahko prinesejo velike ekonomske koristi.

V sistemih krožnega gospodarstva se dodana vrednost proizvodov ohrani čim dlje, medtem ko se odpadki odpravijo. Viri se, potem ko se življenjska doba proizvoda izteče, ohranijo v gospodarstvu ter se lahko produktivno vedno znova uporabljajo in tako ustvarjajo dodatno vrednost. Za prehod na bolj krožno gospodarstvo so potrebne spremembe celotnih vrednostnih verig, od spremenjene zasnove proizvodov prek novih poslovnih in tržnih modelov ter novih načinov spreminjanja odpadkov v vir do novih načinov ravnanja potrošnikov. To pomeni popolno sistemsko spremembo in inovacije na tehnološkem področju, pa tudi na področju organizacije, družbe, metod financiranja in politik. Celo v izredno krožnem gospodarstvu bo še vedno ostal določen element linearnosti, saj so potrebni neizkoriščeni viri, ostanki odpadkov pa se odstranijo.

Industrija že priznava, da ima s poslovnega vidika izboljšanje produktivnosti virov veliko koristi. Po ocenah bi izboljšave učinkovitosti virov po vseh vrednostnih verigah lahko zmanjšale potrebe po vlaganju materialov za 17–24 % do leta 2030², boljša uporaba virov pa bi lahko za evropsko industrijo predstavljala potencial za skupni prihranek v višini 630 milijard evrov letno³. Poslovno usmerjene raziskave, ki temeljijo na modeliranju na ravni proizvodov, kažejo na možnosti znatnega prihranka pri stroških materialov za industrijo EU, ki izvirajo iz pristopov krožnega gospodarstva, in na potencial za povečanje BDP v EU do 3,9 %⁴ z ustvarjanjem novih trgov in novih proizvodov ter ustvarjanjem vrednosti za podjetja. Zato ni presenetljivo, da si podjetja neprestano prizadevajo za izboljšanje upravljanja virov, vendar jih pri tem ovirajo različne tržne prepreke.

¹ COM(2010) 2020, COM(2011) 21.

² Meyer, B. et al (2011) „Macroeconomic modelling of sustainable development and the links between the economy and the environment“. Študija, opravljena za Evropsko komisijo (GD za okolje), na voljo na: http://ec.europa.eu/environment/enveco/studies_modelling/pdf/report_macro-economic.pdf

³ „Guide to resource efficiency in manufacturing: Experiences from improving resource efficiency in manufacturing companies“. Europe INNOVA (2012).

⁴ Ellen MacArthur Foundation (2012) Towards the Circular Economy: Economic and business rationale for an accelerated transition.

Evropska platforma za učinkovito rabo virov na visoki ravni⁵, ki združuje izbrane vlade, podjetja in organizacije civilne družbe, je pozvala k ukrepanju, da se naredi korak naprej k bolj krožnemu gospodarstvu, ki se zanaša bolj na ponovno uporabo in visokokakovostno recikliranje kot na primarne surovine.

Komisija je v sporočilu z naslovom „Časovni okvir za Evropo, gospodarno z viri“⁶ leta 2011 predlagala okvir za ukrepe in poudarila potrebo po celovitem pristopu na številnih področjih in ravneh politike. Glavne zamisli iz časovnega okvira se zdaj razvijajo v okviru sedmega okoljskega akcijskega programa⁷.

Prehod na bolj krožne ekonomske modele obeta veliko boljšo prihodnost za evropsko gospodarstvo. Evropi bi omogočil uspešno koso s sedanjimi in prihodnjimi izzivi, ki nastajajo zaradi globalnega pritiska na vire in vse večje negotovosti oskrbe. Stalno vračanje virov v produktivno uporabo ter zmanjšanje količine odpadkov in odvisnosti od negotove oskrbe neposredno vodita v večjo odpornost in konkurenčnost. S prekinitvijo povezave med gospodarsko rastjo ter rabo virov in njenimi učinki je mogoče zagotoviti trajnostno rast, ki se bo ohranila.

Produktivnost virov v EU se je v obdobju 2000–2011 povečala za 20 %, čeprav so temu lahko delno botrovali tudi učinki recesije. Če bi se ta stopnja rasti ohranila, bi se navedena produktivnost povečala za dodatnih 30 % do leta 2030, BDP bi se povečal skoraj za odstotek in ustvarjenih bi bilo več kot dva milijona novih delovnih mest več kot po izhodiščnem scenariju⁸. Krepitev prizadevanj za izboljšanje produktivnosti virov bo v skladu z obstoječimi cilji politike Skupnosti, kot so zmanjšanje emisij ogljika, povečanje učinkovitosti energije, trajnostna ponovna industrializacija gospodarstva EU in zagotavljanje dostopa do surovin, pri čemer se bodo zmanjšali vplivi na okolje in emisije toplogrednih plinov.

Obstaja široka paleta dokazano uspešnih ukrepov za spodbujanje učinkovite rabe virov, ki so že dali določene koristi in pokazali potencial, to pa je treba zdaj uporabiti na bolj sistemski osnovi. Uvajajo se tudi koraki, potrebni za zagotovitev, da bodo te spremembe prinesle delovna mesta, zlasti v Sporočilu o zelenem zaposlovanju in zelenem akcijskem načrtu za MSP.⁹

2. Vzpostavitev okvira politike, ki omogoča izvedbo

Trgi so pomemben dejavnik pri spodbujanju učinkovite rabe virov in krožnega gospodarstva glede na to, da materiali in energija zdaj za številna podjetja predstavljajo največje stroške. Vendar ne glede na to, da trgi že uvajajo spremembe, obstajajo številne tržne prepreke do učinkovitega in uspešnega upravljanja virov. Preprečevanje nastajanja odpadkov, okoljsko primerna zasnova, ponovna uporaba in podobni ukrepi lahko podjetjem v EU zagotovijo neto prihranke v višini 600 milijard EUR ali 8 % njihovega letnega prometa, medtem ko bi se skupne letne emisije toplogrednih plinov zmanjšale za 2–4 %¹⁰. Vendar bi za to bilo treba premagati tržne ovire, ki preprečujejo razvoj teh priložnosti.

⁵ [Http://ec.europa.eu/environment/resource_efficiency/re_platform/index_en.htm](http://ec.europa.eu/environment/resource_efficiency/re_platform/index_en.htm).

⁶ COM(2011) 571 final.

⁷ UL L 354, 28.12.2013, str. 171–200.

⁸ „Modelling the Economic and Environmental Impacts of Change in Raw Material Consumption“ (Modeliranje vplivov spremembe porabe surovin na gospodarstvo in okolje), 2014, Cambridge Econometrics in drugi.

⁹ Sklici na poročila se sprejmejo istočasno.

¹⁰ „The opportunities to business of improving resource efficiency“ (Priložnosti za podjetja za izboljšanje učinkovite rabe virov), 2013, AMEC in drugi.

Produktivnost virov lahko koristi številnim sektorjem, poleg tega pa bo tudi omogočila evropskih podjetjem, da uživajo koristi hitro rastočih trgov za ekološke industrije, za katere se predvideva, da se bodo med letoma 2010 in 2020 podvojili. V več državah je po številnih sektorjih veliko povpraševanja po izboljšavah učinkovite rabe virov.

Gospodarstva so še naprej ukleščena v linearni model zaradi obstoječih infrastruktur, poslovnih modelov in tehnologije, skupaj z uveljavljenim načinom ravnanja. Podjetjem morda primanjkuje informacij, zaupanja in zmogljivosti, da bi prešla k rešitvam krožnega gospodarstva. Finančni sistem pogosto ne zagotavlja naložb v izboljšanje učinkovitosti ali inovativne poslovne modele, ki se štejejo za bolj tvegane in zapletene, kar odvrča številne tradicionalne vlagatelje. Tudi običajne navade potrošnikov lahko ovirajo razvoj novih proizvodov in storitev. Takšne ovire se praviloma ohranijo v okolju, kjer cene ne izražajo dejanskih stroškov, ki jih ima družba zaradi rabe virov, in kjer politika ne zagotavlja konkretnih in doslednih sporočil v prid prehodu na krožno gospodarstvo.

Komisija bo ob upoštevanju dokazov ključnih proizvodov, materialov in vrednostnih verig sodelovala z deležniki pri razvoju okvira, ki omogoča izvajanje krožnega gospodarstva z ukrepi, ki združujejo pametno pravno ureditev, tržne instrumente, raziskave in inovacije, spodbude, izmenjavo informacij ter podporo prostovoljnemu pristopu. Takšen okvir bo prispeval k uresničevanju cilja trajnostne industrijske renesanse v EU ter bo temeljil na proaktivnih potrošnikih in podjetjih, s posebnim poudarkom na MSP. EU bi morala na mednarodni ravni tesno sodelovati z drugimi partnerji v več- in dvostranskem okviru, da bi zagotovila največji možni učinek pojma krožnega gospodarstva.

Komisija bo:

nadalje analizirala največje pomanjkljivosti na trgu in pri upravljanju, ki otežujejo preprečevanje in ponovno rabo odpadnega materiala, pri čemer bo upoštevala heterogenost tipov materiala in njihove rabe, da bi prispevala k spodbujajočemu okviru politike za učinkovito rabo virov na ravni EU.

2.1 Zasnove in inovacije za krožno gospodarstvo

Pristopi v okviru krožnega gospodarstva z zasnovami odpravijo odpadke in ponavadi vključujejo inovacije v celotni vrednostni verigi, namesto da bi se zanašali zgolj na rešitve po izrabljenosti proizvoda. Med drugim lahko vključujejo:

zmanjšanje količine materialov, potrebnih za zagotovitev določene storitve („lightweighting“ – zmanjševanje teže);

podaljšanje življenjske dobe proizvodov (trajnost);

zmanjšanje uporabe energije in materialov v fazah proizvodnje in uporabe (učinkovitost);

zmanjšanje uporabe nevarnih materialov in materialov, ki jih ni mogoče zlahka reciklirati, v proizvodih in proizvodnih procesih (nadomestitev);

ustvarjanje trgov za sekundarne surovine (reciklirane materiale) (na podlagi standardov, javnih naročil itd.);

oblikovanje izdelkov, katerih zasnova olajša vzdrževanje, popravila, nadgradnjo, predelavo ali recikliranje (okoljsko primerna zasnova);

razvoj s tem povezanih storitev za potrošnike (storitev vzdrževanja/popravil itd.);

spodbujanje potrošnikov k zmanjšanju nastajanja odpadkov in visokokakovostnemu ločevanju ter zagotavljanje podpore v zvezi s tem;

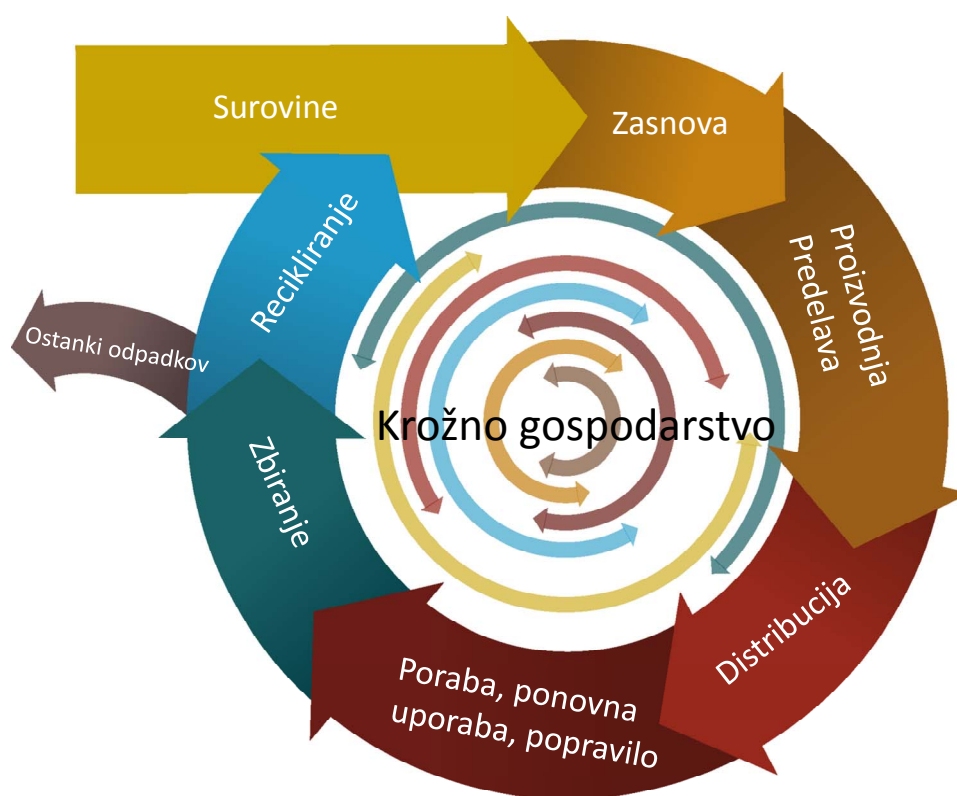
spodbujanje sistemov ločevanja in zbiranja, ki čim bolj znižajo stroške recikliranja in ponovne uporabe;

olajševanje povezovanja dejavnosti za preprečitev, da bi stranski proizvodi postali odpadki (industrijska simbioza), in

spodbujanje širše in boljše izbire potrošnikov na podlagi storitev najema, posojanja ali skupne rabe proizvodov kot alternative lastništvu, pri čemer se ščitijo interesi potrošnikov (v smislu stroškov, varstva, informacij, pogodbenih pogojev, vidikov zavarovanja itd.).

Zasnova proizvodnih procesov, proizvodov in storitev je pomembna izhodiščna točka. Proizvode je mogoče s spremembo njihove zasnove uporabljati dalj časa, popraviti, nadgraditi, predelati ali sčasoma reciklirati in jih tako ni treba odvreči. Proizvodni procesi lahko bolj temeljijo na možnosti ponovne uporabe proizvodov in surovin ter na sposobnosti naravnih virov, da se obnavljajo, medtem ko lahko inovativni poslovni modeli ustvarijo novo razmerje med podjetji in potrošniki.

Spodnji konceptualni diagram na poenostavljen način prikazuje glavne faze modela krožnega gospodarstva, pri čemer vsaka ponuja priložnosti za znižanje stroškov, zmanjšanje odvisnosti od naravnih virov, spodbujanje rasti in delovnih mest, pa tudi za omejevanje nastajanja odpadkov in emisij, ki škodujejo okolju. Faze so medsebojno povezane, saj je uporaba materialov lahko na primer kaskadna; v industriji se izmenjujejo stranski proizvodi, proizvodi se prenovijo ali predelajo ali pa potrošniki izberejo sisteme, ki združujejo proizvode in storitve. Cilj je, da se čim bolj zmanjša iztekanje virov iz kroga za zagotovitev najboljšega delovanja sistema.

Nekatere politike in instrumenti EU že zagotavljajo orodja in spodbude v skladu z modelom krožnega gospodarstva. Hierarhija ravnanja z odpadki, na kateri temelji naša zakonodaja o odpadkih, postopoma zagotavlja vse večjo uporabo ustrežnejših možnosti ravnanja z odpadki, priprave za ponovno uporabo in recikliranja ter odvrča od odlaganja odpadkov na odlagališčih.

Cilj politike o kemikalijah je postopoma odpraviti strupene snovi, ki vzbujajo precejšnjo skrb. Nekateri ukrepi v zvezi z okoljsko primerno zasnovo proizvodov, povezanih z energijo, vključujejo zahteve glede trajnosti in olajševanja recikliranja. V okviru strategije za biogospodarstvo¹¹ se spodbuja trajnostna in celovita uporaba bioloških virov in tokov odpadkov v proizvodnji hrane, energije in bioproizvodov. Podnebna politika ustvarja spodbude za varčevanje z energijo in zmanjšanje emisij toplogrednih plinov.

Skupen in skladen okvir EU za spodbujanje krožnega gospodarstva bo prispeval k združitvi takšnih elementov s programom Obzorje 2020 za reševanje izzivov, povezanih z raziskavami in inovacijami¹².

Komisija bo za spodbujanje zasnove in inovacij za bolj krožno gospodarstvo storila naslednje:

v okviru programa EU za raziskave in inovacije (Obzorje 2020) bo predstavila priložnosti za korak naprej h krožnemu gospodarstvu na evropski ravni z velikimi inovacijskimi projekti, usmerjenimi v sodelovanje znotraj vrednostnih verig in med njimi, spodbujanje razvoja spretnosti in znanj ter tržno uporabo inovativnih rešitev;

sklenila bo tesno partnerstvo za podporo politikam o raziskavah in inovacijah za krožno gospodarstvo;

pospešila bo razvoj bolj krožnih modelov za proizvode in storitve, med drugim z bolj skladno politiko o proizvodih, in nadalje razvijala izvajanje direktive o okoljsko primerni zasnovi z namenjanjem dodatne pozornosti merilom za učinkovitost virov, tudi za prihodnje prednostne skupine izdelkov iz delovnega načrta za obdobje 2015–2017;

ob upoštevanju vseh sektorjev, ki uporabljajo biomaso, bo spodbujala načela kaskadne uporabe v okviru trajnostne uporabe biomase, da se bo lahko ta uporabljala na način, ki je bolj gospodaren z viri.

2.2 Sprostitev naložb v rešitve krožnega gospodarstva

EU in države članice bi morale spodbujati naložbe v inovacije krožnega gospodarstva in njegov razvoj ter v okviru reforme finančnega sistema odpraviti ovire, da bi aktivirale več zasebnega financiranja za učinkovito rabo virov. Nedavni predlogi Komisije o nefinančnem poročanju¹³, dolgoročnem financiranju¹⁴ in poklicnem pokojninskem zavarovanju¹⁵ vključujejo zahteve po razkritju ustreznih okoljskih informacij vlagateljem ali upoštevanju naložbenih tveganj, povezanih z redkostjo virov in podnebnimi spremembami.

Za zmanjšanje tveganja za vlagatelje se razvijajo inovativni finančni instrumenti, kot sta finančni mehanizem Komisije za naravni kapital in Evropska investicijska banka. Javno-zasebna partnerstva so prav tako učinkoviti instrumenti za izkoriščanje zasebnih ukrepov in naložb v učinkovito rabo virov. Javno-zasebno partnerstvo Trajnostna procesna industrija z učinkovito rabo virov in energije (SPIRE) in skupna tehnološka pobuda za industrijske panoge, ki temeljijo na rabi biomase, dejavno prispevata k ciljem krožnega gospodarstva.

Politika ima tudi dodatno vlogo pri zagotavljanju ustreznih sporočil za vlaganje v učinkovito rabo virov z odpravljanjem okolju škodljivih subvencij in preusmerjanjem obdavčitve stran od

¹¹ COM(2012) 60

¹² Glej prilogo k temu sporočilu.

¹³ COM(2013) 207

¹⁴ COM(2014) 168

¹⁵ COM(2014) 167

dela ter v onesnaževanje in vire. V okviru evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik se obravnava napredek glede reforme okoljskih davkov v državah članicah EU.

Komisija bo za sprostitev naložb v krožno gospodarstvo storila naslednje:

osredotočila se bo na obetavna področja, opredeljena na okrogli mizi o financiranju učinkovite rabe virov¹⁶, vključno z inovativnimi finančnimi instrumenti z računovodskimi pravili za podjetja, ki izražajo vidike, povezane z viri, pojasnitvijo odgovornosti finančnih institucij za trajnost (fiduciarne dolžnosti), razvojem metodologij za „obremenitvene teste v zvezi z viri“ za podjetja in proučitvijo potenciala trga obveznic za usmeritev dodatnih finančnih sredstev v projekte za učinkovito rabo virov;

pripravila bo smernice o možnostih, ki jih ponujajo nove direktive o javnih naročilih na področju zelenih javnih naročil, ter priporočilo o spremljanju uspešnosti držav članic pri doseganju okvirnega cilja 50-odstotnega deleža zelenih javnih naročil¹⁷, podprla inovativne instrumente, kot sta predkomercialna naročila in javna naročila za inovacije, ter pospešila ustvarjanje mrež zelenih javnih naročil med javnimi organi in

prednostne naloge krožnega gospodarstva bo nadalje vključila v financiranje, ki ga zagotavlja EU, in države članice spodbujala k uporabi razpoložljivih sredstev EU v programih in projektih, povezanih s krožnim gospodarstvom, zlasti na podlagi evropskih strukturnih in investicijskih skladov.

2.3 Izkoriščanje ukrepov podjetij in potrošnikov ter zagotovitev podpore za MSP

Podjetja in potrošniki imajo ključno vlogo pri prehodu na bolj krožno gospodarstvo. Odločitve na zgornjem in spodnjem delu vrednostne verige je treba bolje povezati, pri čemer je treba zagotoviti skladne spodbude med proizvajalci, vlagatelji, distributerji, potrošniki in nosilci dejavnosti recikliranja ter zagotoviti pošteno porazdelitev stroškov in koristi. Uporabiti je treba tržne mehanizme, da se zagotovita najučinkovitejša dodelitev in poraba virov, ter po potrebi odpraviti pomanjkljivosti trga ali ovire za inovacije. Treba je razviti funkcionalne trge sekundarnih materialov. Posebno pozornost je treba nameniti podjetnikom in jim omogočiti vstop na morebitne nove trge v okviru krožnega gospodarstva ter zagotoviti, da je na trgu dela na voljo potreben nabor znanj in spretnosti. Potrošnikom je treba omogočiti, da se bodo o nakupu lahko odločali na podlagi boljših informacij v zvezi z okoljsko prijaznostjo različnih proizvodov.

Evropska platforma za učinkovito rabo virov je opredelila¹⁸ pomembne poslovne priložnosti na različnih delih „kroga“ prek vračanja materialov nazaj v proizvodni postopek oziroma v različne segmente začetne dobavne verige ali v druge dobavne verige. Te temeljijo na izkušnjah, pridobljenih z uspešnimi pobudami, katerih uporaba bi se lahko okrepila in razširila, ter vključujejo:

v fazi proizvodnje – standarde za trajnostno nabavo, prostovoljne sheme, ki jih vodijo gospodarske panoge in trgovci, ter industrijsko simbiozo za zagotovitev trgov za stranske proizvode;

¹⁶ MEMO/13/110.

¹⁷ COM/2008/400

¹⁸ http://ec.europa.eu/environment/resource_efficiency/documents/erep_manifesto_and_policy_recommendations_31-03-2014.pdf.

v fazi distribucije – izboljšanje informacij o virih, ki jih vsebujejo proizvodi, in o tem, kako jih je mogoče popraviti ali reciklirati, pri čemer so te v priporočilih platforme imenovane „potni list proizvoda“, ter

v fazi potrošnje – modele sodelovalne potrošnje, ki temeljijo na posojanju, izmenjavi, blagovni menjavi in najemu proizvodov, ter sisteme, ki združujejo proizvode in storitve, za zagotavljanje večjega izkoristka premalo uporabljenih sredstev in virov (npr. avtomobilov, orodij, nastanitev).

V pilotni fazi o okoljskem vplivu, določeni v sporočilu Komisije z naslovom „Oblikovanje enotnega trga za ekološke proizvode“¹⁹, sodelujejo deležniki, da bi razvili skupen in na dogovoru temelječ način merjenja vpliva proizvodov in organizacij na okolje. Po pilotni fazi bo Komisija ocenila, ali so te metode uspešne, da se bodo lahko uporabile v okviru sedanjih ali novih instrumentov za izboljšanje okoljske učinkovitosti proizvodov.

Takšne ukrepe je treba okrepiti za zagotovitev dobrih okvirnih pogojev in enakih konkurenčnih pogojev za obstoječa in nova podjetja, da se lahko prilagodijo svetovnim veletrendom v zvezi z viri, pa tudi za nagrajevanje najboljših podjetij, spodbujanje novih podjetnikov k razvoju poslovnih rešitev za prihodnost, testiranje teh rešitev na trgu ter zagotovitev verodostojnih informacij potrošnikom. V postopku, ki se je začel v okviru evropske agende za potrošnike²⁰ in v katerega je vključenih več deležnikov, je bila izpostavljena potreba po učinkovitih orodjih za preprečevanje zavajajočih in neutemeljenih okoljskih trditev.

Delovno silo je treba opremiti z ustreznimi znanji in spretnostmi, da se zagotovi uspešen prehod s številnimi novimi delovnimi mesti²¹. Sporočilo o „zeleni“ zaposlitvi²² določa okvir za sprostitev priložnosti za ustvarjanje novih delovnih mest v okviru bolj krožnega gospodarstva, gospodarnega z viri. Nacionalni, regionalni in lokalni organi ter socialni partnerji imajo prav tako pomembno vlogo pri razvoju ciljno usmerjene in usklajene podpore z naložbami, infrastrukturo, tehnologijo, znanjem in spretnostmi, osredotočene zlasti na potrebe MSP. Poleg tega so v dobrem položaju, da pospešijo prehod potrošnikov na bolj trajnostne proizvode in storitve ter spodbudijo spremembe v ravnanju.

Komisija bo za podporo ukrepom podjetij, zlasti MSP, in potrošnikov storila naslednje:

gradila bo na rezultatih pilotne faze o okoljskem vplivu, ki bo potekala do leta 2016, in določila načine uporabe metod merjenja vpliva na okolje pri oblikovanju proizvodov in procesov ter boljšem obveščanju potrošnikov o okoljsko trajnostnih odločitvah;

spodbudila bo obsežno sodelovanje deležnikov z ukrepom za uskladitev in podporo v okviru programa Obzorje 2020 in njegovih instrumentov, vključno z Evropskim inštitutom za inovacije in tehnologijo, evropskimi strukturnimi in investicijskimi skladi, akcijskim načrtom za ekološke inovacije, zelenim akcijskim načrtom za MSP in evropsko agendo za potrošnike;

gradila bo na zavezah deležnikov v okviru evropskega partnerstva za inovacije glede surovin, ki so neposredno povezane s produktivnostjo virov;

podprla bo ustvarjanje novih delovnih mest ter razvoj spretnosti in znanja z boljšo uskladitvijo politik, pri čemer bo financiranje EU usmerila v programe in sheme, ki podpirajo zeleno rast, izboljšala informacije in spremljanje, tudi v okviru evropskega semestra, ter sodelovala s socialnimi partnerji, institucijami za izobraževanje in usposabljanje ter drugimi deležniki in

¹⁹ COM(2013) 196 final in Priporočilo Komisije 2013/179/EU.

²⁰ COM(2012) 225 final.

²¹ COM(2012) 173 final.

²² COM(2014) 446

3. Modernizacija politike o odpadkih in ciljev: odpadki kot vir

Spreminjanje odpadkov v vir je del „sklenitve kroga“ v sistemih krožnega gospodarstva. Cilji in ciljni deleži iz evropske zakonodaje so ključni dejavnik za boljše ravnanje z odpadki; spodbujajo inovacije v zvezi z recikliranjem in ponovno uporabo, prispevajo k omejevanju odlaganja odpadkov na odlagališčih in zmanjševanju izgube virov ter ustvarjajo spodbude za spremembo ravnanja potrošnikov. Kljub temu v EU na letni ravni še vedno nastane v povprečju približno pet ton odpadkov na prebivalca, nekaj več kot tretjina teh odpadkov pa se učinkovito reciklira.

Evropska unija je sprejela politično zavezo²³, da bo zmanjšala nastajanje odpadkov, reciklirala odpadke ter jih spremenila v pomemben in zanesljiv vir surovin za Unijo, omejila energetske predelave na materiale, ki jih ni mogoče reciklirati, ter dejansko odpravila odlaganje odpadkov na odlagališčih. Stopnjevanje politike o odpadkih bo imelo pomembne koristi za rast in ustvarjanje novih delovnih mest ob sorazmerno nizkih stroških ali brez stroškov ter bo hkrati prispevalo k boljšemu okolju. Po pričakovanjih bo ambiciozna politika o odpadkih v okviru svetovnih trgov spodbujala inovacije in prispevala k nadaljnji krepitvi konkurenčnosti podjetij EU na področju zagotavljanja storitev ravnanja z odpadki, izvoznikom iz EU pa bo zagotovila nove tržne priložnosti.

3.1 Določitev ciljev za odpadke za prehod na družbo recikliranja

Evropa je dosegla velik napredek pri spreminjanju odpadkov v vir in spodbujanju trajnostnih načinov ravnanja z odpadki, kot je recikliranje. Vendar se države članice zelo razlikujejo glede uspešnosti. Šest držav članic se je že uspešno spopadlo z odlaganjem komunalnih odpadkov na odlagališčih, pri čemer so delež odlaganja na odlagališčih v zadnjih 20 letih z 90 % zmanjšale na manj kot 5 % in povečale delež recikliranja v nekaterih regijah na 85 %. Po drugi strani pa se v nekaterih državah članicah več kot 90 % odpadkov še vedno odloži na odlagališčih, recikliranih pa je manj kot 5 %.

Potrebna so odločna sporočila politike, da bi ustvarili dolgoročno predvidljivost za naložbe in spremembe, na podlagi katerih se bodo materiali, kot so plastika, steklo, kovine, papir, les, guma in drugi materiali, ki jih je mogoče reciklirati, vrnil v gospodarstvo kot sekundarne surovine po konkurenčnih cenah. Določitev jasnih ciljev za recikliranje za obdobje do leta 2030 bo zagotovila takšno predvidljivost in gotovost. Ločeno zbiranje pri viru bo skupaj z dobrimi metodologijami za izračun stopenj recikliranja zagotovilo visokokakovostno recikliranje ter prispevalo k razvoju trgov za oskrbo z visokokakovostnimi sekundarnimi surovinami. V ta namen bi bilo treba pojasniti obstoječo metodo merjenja, s katero se ocenjuje, kaj se dejansko reciklira, saj nekatere države članice trenutno sporočajo zbrane odpadke kot reciklirane odpadke navkljub znatni izgubi materiala med tema dvema fazama. Do leta 2025 je treba preprečiti odlaganje vseh odpadkov, ki jih je mogoče reciklirati, na odlagališčih. Države članice bi si morale prizadevati za dejansko odpravo odlagališč do leta 2030. Energetska predelava, vključno s predelavo za pridobivanje energije iz odpadkov in uporabo biogoriv, bo imela vlogo pri odpadkih, ki jih ni mogoče ponovno uporabiti ali reciklirati. Za to bodo potrebni učinkovitejša uporaba neenakomerno razporejenih zmogljivosti za energetske predelave, ki so na voljo v EU, ter ukrepi za preprečitev presežne zmogljivosti.

²³ Sedmi okoljski akcijski program.

Poleg 400 000 delovnih mest, kolikor naj bi jih bilo po ocenah ustvarjenih na podlagi izvajanja veljavne zakonodaje o odpadkih²⁴, se lahko z uspešnim izvajanjem do leta 2030 v EU ustvari več kot 180 000 dodatnih neposrednih delovnih mest. Tako bo mogoče zadostiti med 10 in 40 % povpraševanja po surovinah v EU in prispevati k uresničevanju cilja EU za leto 2030, da se emisije toplogrednih plinov zmanjšajo za 40 % – leta 2030 bi se na letni ravni tako preprečilo 62 megaton ekvivalenta CO₂.

Komisija za krepitev gospodarskih, družbenih in okoljskih koristi boljšega ravnanja s komunalnimi odpadki predlaga naslednje:

- povečanje ponovne uporabe in recikliranja komunalnih odpadkov na najmanj 70 % do leta 2030;
- povišanje stopnje recikliranja odpadne embalaže na 80 % do leta 2030 z vmesnima ciljema povišanja na 60 % do leta 2020 in 70 % do leta 2025, vključno s cilji za posebne materiale;
- prepoved odlaganja plastike, kovine, stekla, papirja in kartona ter biorazgradljivih odpadkov, ki jih je mogoče reciklirati, na odlagališčih do leta 2025, države članice pa bi si morale prizadevati za to, da se odlagališča odpravijo do leta 2030²⁵
- nadaljnje spodbujanje razvoja trgov za visokokakovostne sekundarne surovine, vključno prek ocene dodane vrednosti meril za prenehanje statusa odpadka za določene materiale
- pojasnitev metode izračuna za reciklirane materiale, da se zagotovi visoka raven kakovosti reciklaže.

3.2 Zagotovitev poenostavitve in boljšega izvajanja zakonodaje o odpadkih

Države članice se v okviru zastavljenih ciljev same odločijo, kako jih bodo uresničile. Kljub temu je precej možnosti, da se dodatno poenostavi in izboljša izvajanje zakonodaje o odpadkih na nacionalni ravni ter zmanjšajo sedanja razhajanja.

Komisija je leta 2012 razvila kazalnike ravnanja z odpadki in časovne načrte s posebnimi priporočili za najmanj uspešne države članice. Še naprej bo posebno pozornost namenjala tistim državam članicam, ki so najbolj oddaljene od zastavljenih ciljev, pri čemer bo v partnerstvu z njimi v zgodnji fazi reševala pomanjkljivosti pri izvajanju.

Gospodarski ukrepi so se pokazali kot ključni pri izboljšanju ravnanja z odpadki na nacionalni ravni, zlasti z dajatvami na odlaganje na odlagališčih in sežiganje, sistemi „odvrzi in plačaj“ in shemami razširjene odgovornosti proizvajalca ali spodbudami za lokalne organe za spodbujanje preprečevanja, ponovne uporabe in recikliranja. Prepovedi odlaganja na odlagališčih so se prav tako pokazale kot učinkovite. Določitev minimalnih zahtev za sheme odgovornosti proizvajalca na ravni EU bo prispevala k znižanju stroškov in odpravi ovir, s katerimi se srečujejo proizvajalci, ki morajo upoštevati več nacionalnih shem v EU.

Evropski skladi lahko podprejo prizadevanja držav članic, ki so osredotočena na celovito ravnanje z odpadki, vključno z infrastrukturo za ločeno zbiranje, ponovno uporabo in

²⁴ SWD(2014) 207

²⁵ Določenega deleža ostankov odpadkov se ne da predelati in jih je zato dovoljeno odlagati na odlagališčih, saj trenutno ni na voljo nobene druge možnosti ravnanja z njimi. Ta delež se bi omejil na največ 5 %.

recikliranje. V prihodnje ne bi smeli podpirati odlaganja na odlagališčih ali samostojnega sežiganja.

Za najboljšo možno uporabo razpoložljivih zmogljivosti za ravnanje z odpadki v EU bi bila potrebna boljša načrtovanje in izmenjava informacij, vsaj kot prehodni ukrep pa bi bilo treba dopustiti tudi večje število pošiljk odpadkov do najsodobnejših in najučinkovitejših objektov v EU.

Zbiranje podatkov in poročanje na nacionalni ravni je mogoče dodatno racionalizirati in olajšati, ob tem pa izboljšati zanesljivost in skladnost podatkov v vsej EU. S sprejetjem skupnih kazalnikov se bosta izboljšala spremljanje in primerjava uspešnosti držav članic²⁶.

Ukrepi za dodatno poenostavitev pravnega reda o odpadkih ter zagotovitev uspešnosti in učinkovitosti bodo temeljili na prizadevanjih za zmanjšanje upravnih stroškov politike o odpadkih prek na primer oprostitve od zahtev v zvezi z ravnanjem z odpadki za določena MSP ali na prizadevanjih za uvedbo obvezne elektronske izmenjave podatkov o pošiljkah odpadkov.

Komisija za zagotovitev, da bodo koristi zakonodaje EU zagotovljene s poenostavitvijo in boljšim izvajanjem, predlaga naslednje:

- obravnavo prekrivanja ciljev za odpadke in uskladitev opredelitev;
- bistveno poenostavitev obveznosti poročanja za države članice, vključno s pojasnitvijo in racionalizacijo metod izračuna ciljev za komunalne odpadke, odlaganje na odlagališčih in odpadno embalažo;
- uvedbo možnosti za države članice, da MSP ali podjetja, ki zbirajo in/ali prevažajo zelo majhne količine nenevarnih odpadkov, oprostitjo izpolnjevanja splošnih zahtev glede dovoljenja ali registracije na podlagi okvirne direktive o odpadkih;
- uvedbo letnega poročanja prek enotne vstopne točke za vse podatke o odpadkih in uskladitev statističnih podatkov o odpadkih z zahtevami zakonodaje EU, pri čemer se nacionalne metodologije primerjajo s statističnimi standardi;
- uvedbo zahteve po razvoju računalniških sistemov spremljanja podatkov in preverjanju, ki ga izvajajo tretje osebe, v državah članicah;
- vzpostavitev mehanizma zgodnjega opozarjanja za zagotovitev, da bodo države članice izvedle ustrezen sklop ukrepov za pravočasno izpolnjevanje ciljev;
- določitev minimalnih pogojev za delovanje shem razširjene odgovornosti proizvajalca, ki jih je mogoče dodatno razviti na nacionalni ravni ali v okviru smernic EU, ter spodbujanje uporabe ekonomskih instrumentov v državah članicah in
- spodbujanje neposrednih naložb v možnosti ravnanja z odpadki na vrhu hierarhije ravnanja z odpadki (preprečevanje, ponovna uporaba, recikliranje).

3.3 Reševanje posebnih izzivov, povezanih z odpadki

Za obravnavo posebnih izzivov, povezanih z odpadki ter precejšnjo izgubo virov ali vplivi na okolje, so potrebni prilagojeni pristopi.

Preprečevanje nastajanja odpadkov: prednostna naloga, ki vpliva na vse faze krožnega gospodarstva, je zmanjšati nastajanje odpadkov. Države članice so pred kratkim v skladu z

²⁶ Na primer, dovoljene so štiri metode izračuna cilja za recikliranje komunalnih odpadkov. Rezultati se lahko glede na izbrano metodo bistveno razlikujejo (za približno 20 %).

okvirno direktivo o odpadkih sprejele programe preprečevanja nastajanja odpadkov, ki jih zdaj pregleduje Evropska agencija za okolje. Po oceni agencije bo Komisija razvila pobude za spodbujanje dobrih praks na področju preprečevanja nastajanja odpadkov v EU.

Odpadki v morju: odpadki v morju onesnažujejo obale, škodujejo morskim organizmom in ustvarjajo dolgoročno težavo z odpadki, pri katerih so stroški čiščenja visoki. Sedmi okoljski akcijski program poziva h kvantitativnemu krovnemu cilju zmanjšanja na ravni EU ob podpori ukrepov, ki temeljijo na virih.

S popolnim izvajanjem ukrepov iz revidiranega zakonodajnega svežnja EU o odpadkih se lahko odpadki v morju zmanjšajo za 13 % do leta 2020 in 27 % do leta 2030. Določitev namenskega cilja zmanjšanja za leto 2020 bi pomenila jasno sporočilo državam članicam, ki zdaj oblikujejo ukrepe, da bi do izteka roka leta 2020 dosegle „dobro okoljsko stanje“ morskih voda v okviru okvirne direktive o morski strategiji, ter spodbudila razvoj akcijskih načrtov v zvezi z odpadki v morju v okviru štirih konvencij o regionalnih morjih. Drugi ukrepi na ravni EU, ki med drugim vključujejo rezultate tekoče ocene direktive o pristaniških zmogljivostih za sprejem²⁷, bodo prav tako prispevali k uresničevanju cilja. Druga faza cilja zmanjšanja bo pravočasno vzpostavljena na podlagi nadaljnje analize potenciala za zmanjšanje v okviru drugih zemeljskih in morskih virov ter ob upoštevanju zaveze, sprejete na konferenci Rio+20, da se do leta 2025 bistveno zmanjšajo odpadki v morju.

Gradbeni odpadki in odpadki pri rušenju objektov: trgi za reciklirane materiale so nujni za povišanje stopnje recikliranja gradbenih odpadkov in odpadkov pri rušenju objektov. V okvir za ocenjevanje okoljske učinkovitosti stavb, določen v sporočilu Komisije z naslovom „Priložnosti za učinkovito rabo virov v stavbnem sektorju“²⁸, bodo vključeni zasnova za boljše ravnanje z gradbenimi odpadki in odpadki pri rušenju objektov ter izboljšanje možnosti recikliranja in povečanje količine reciklirane vsebine v gradbenih materialih.

Poleg tega bo predlagani „mehanizem zgodnjega opozarjanja“ zagotovil spremljanje uspešnosti držav članic pri izpolnjevanju cilja, da se delež recikliranja poveča na 70 % do leta 2020, in sicer z ukrepi, kot je povišanje dajatev za odlaganje gradbenih odpadkov in odpadkov pri rušenju objektov na odlagališčih ali uvedba dodatnih obveznosti sortiranja na glavnih mestih rušenja, da se izboljša kakovost recikliranih materialov.

Živilski odpadki:

Po ocenah se do 30 % vse hrane, proizvedene na svetu, izgubi ali zavrže. Komisija razmišlja o predstavitvi posebnih predlogov za zmanjšanje nastajanja živilskih odpadkov.

Nevarni odpadki: ustrezno ravnanje z nevarnimi odpadki je še vedno izziv, prav tako pa za del tega toka odpadkov niso na voljo podatki o dejanski poti obdelave. Najprej se bosta z vzpostavitev registrov nevarnih odpadkov ter opredelitvijo zmogljivosti in ovir v sistemih držav članic za ravnanje z nevarnimi odpadki okrepila vodenje evidenc in sledljivost. Te evidence bi se lahko razširile na druge vrste odpadkov, kot so se že v številnih državah članicah.

Plastični odpadki: po pričakovanjih bo letna stopnja rasti proizvodnje plastike v EU 5-odstotna. Medtem ko se 24 % plastičnih odpadkov reciklira, se približno 50 % odpadkov odloži na odlagališčih, preostanek pa sežge. V okviru javnega posvetovanja o plastičnih odpadkih, ki ga je Komisija organizirala leta 2013²⁹, je bil izpostavljen velik potencial za bolj trajnostno uporabo plastike ter izražena močna podpora odpravi odlaganja plastike na odlagališčih in boljši zasnovi plastike in plastičnih proizvodov. Najnovejši predlog Komisije, v okviru katerega imajo države

²⁷ Direktiva 2000/59/ES.

²⁸ COM(2014) 445

²⁹ COM(2013) 123

članice možnost, da omejijo uporabo plastičnih vrečk³⁰, pa tudi predlogi za povečanje recikliranja in opustitev odlaganja na odlagališčih iz tega sporočila pomenijo pomemben korak naprej k izboljšanju ravnanja s plastičnimi odpadki.

Recikliranje ključnih surovin: čeprav so vse surovine pomembne, je treba ključnim surovinam nameniti posebno pozornost, saj je njihova svetovna proizvodnja koncentrirana v malem številu držav, številne med njimi pa imajo nizke stopnje nadomestljivosti in recikliranja. Komisija spodbuja učinkovito rabo in recikliranje ključnih surovin v okviru pobude za surovine³¹ in evropskega partnerstva za inovacije glede surovin.

Nezakonite pošiljke odpadkov: Komisija bo okrepila ukrepe za zagotovitev skladnosti z ustrezno zakonodajo EU, zlasti Uredbo (ES) št. 1013/2006 o pošiljkah odpadkov, ki je bila pred kratkim spremenjena za okrepitev pregledov pošilk odpadkov.

Recikliranje fosforja: fosfor je pomemben vir v proizvodnji hrane, vendar obstajajo velika tveganja v zvezi z zanesljivo oskrbo s fosforjem, poleg tega pa njegova sedanja uporaba vključuje nastajanje odpadkov in izgube v vsaki fazi življenjskega cikla. Komisija ob upoštevanju posvetovalnega sporočila o trajnostni rabi fosforja³² razvija okvir za nadaljnje ukrepe.

Komisija za obravnavo posebnih izzivov, povezanih z odpadki:

predlaga določitev plemenitega cilja zmanjšanja **odpadkov v morju** za 30 % do leta 2020 za deset vrst odpadkov, ki najpogosteje pristanejo na obalah, pa tudi za opremo za ribolov, ki pristane v morju, pri čemer bi bil ta seznam prilagojen za vsako od štirih morskih regij v EU;

načrtuje ukrepe za spodbujanje trgov za reciklirane materiale, pridobljene iz **gradbenih odpadkov in odpadkov pri rušenju objektov**, ter razvoj skupnega okvira EU za ocenjevanje okoljske učinkovitosti stavb;

predlaga, naj države članice razvijejo nacionalne strategije za preprečevanje nastajanja živilskih odpadkov in sprejmejo ukrepe za zagotovitev, da se **živilski odpadki** v proizvodnem, trgovskem/distribucijskem sektorju, sektorju prehrabnih storitev/gostinskem sektorju in v gospodinjstvih do leta 2025 zmanjšajo za najmanj 30 %;

načrtuje razvoj ustreznega sistema registrov vsaj za **nevarne odpadke** v vseh državah članicah;

poleg predloga o zmanjšanju uporabe lahkih **plastičnih** vrečk predlaga uvedbo prepovedi odlaganja plastike na odlagališčih do leta 2025;

predlaga, naj države članice v svoje nacionalne načrte ravnanja z odpadki vključijo ukrepe v zvezi z zbiranjem in recikliranjem odpadkov, ki vsebujejo precejšnje količine ključnih surovin, ter

obravnavata možnost razvoja okvira politike o **fosforju** za povečanje njegovega recikliranja, spodbujanje inovacij, izboljšanje razmer na trgu ter vključitev trajnostne uporabe fosforja v zakonodajo EU o gnojilih, hrani, vodi in odpadkih.

4. Določitev cilja za učinkovito rabo virov

Države članice in Evropski parlament so se v okviru sedmega okoljskega akcijskega programa dogovorili, da bi Evropska unija morala določiti kazalnike in cilje za učinkovito rabo virov ter

³⁰ COM(2013) 761

³¹ COM(2011) 25

³² COM(2013) 517

presodili, ali bi bilo ustrezno vodilni kazalnik in cilj vključiti v evropski semester. Po obširnem posvetovanju je bila kot možnost za cilj produktivnosti virov določena produktivnost virov, izmerjena kot razmerje med BDP in kazalnikom porabe surovin (RMC)³³.

Realni cilj za povečanje produktivnosti virov, ki ga podpira EU in njene države članice, bi bil v središču pozornosti politike in izkoriščal trenutno spregledani potencial krožnega gospodarstva, da se ustvarijo trajnostna rast in delovna mesta ter poveča usklajenost politike EU. Poleg tega bi bil sorazmeren način za zagotavljanje te usklajenosti in spodbujanje ukrepov.

Po napovedih se bo produktivnost virov EU, ob upoštevanju izhodiščnega scenarija povečala za 15 % med letoma 2014 in 2030. S pametnimi politikami za spodbujanje prehoda na bolj krožno gospodarstvo, h katerim poziva evropska platforma za učinkovito rabo virov, bi se lahko ta stopnja podvojila. Poleg znatnega prispevka k trajnostni dimenziji rasti bi povečanje produktivnosti virov za 30 % imelo pozitivni učinek tudi na ustvarjanje delovnih mest in rast BDP.³⁴

Industrija bi od tega izboljšanja produktivnosti virov imela korist v smislu izboljšane konkurenčnosti³⁵. Stroški virov lahko namreč predstavljajo znatni del njihove stroškovne strukture in tako potrebujejo razpoložljive in predvidljive dobave³⁶. Izboljšanje produktivnosti virov bo prineslo takojšnje finančne koristi, kot tudi dolgoročne strateške koristi v času, ko bo vse večje globalno povpraševanje privedlo do porasta in nestanovitnosti cen. Če bo Evropa dosegla najbolj učinkovito rabo virov, ji bo to pomagalo pri uresničevanju cilja v zvezi z reindustrializacijo.

Čeprav cilj produktivnosti virov ne bo zavezujoč in bo določen na ravni EU, bi tiste države članice, ki na nacionalni ravni še nimajo določenega cilja, spodbudil k razvoju ukrepov, ki bodo upoštevali porabo virov. Privedel bi do bolj uravnoteženih ukrepov, ki upoštevajo širše ekonomske, družbene in okoljske posledice ter zapolnijo te vrzeli.

Države članice bi lahko po svoji volji urejale ravnovesje politik in ukrepov, ki so z ekonomskega in okoljskega vidika najkoristnejši, s širšimi cilji politike. Na ta način bi lahko uživale koristi številnih dobrih praks, ki so že dokazane, vendar še ne širše uporabljene, in bi jih države članice lahko sprejele in prikrojile glede na svoje potrebe in okoliščine. Trenutno poteka pregled strategije Evropa 2020³⁷, ki ga podpira javno posvetovanje, da se zberejo vsa mnenja v zvezi z razvojem strategije. Zato Komisija meni, da bi bilo treba vsakršno odločitev v zvezi z določitvijo glavnega cilja glede produktivnosti virov sprejeti med pregledom in po tem, ko bi se upoštevali rezultati javnega posvetovanja skupaj s priporočili evropske platforme za učinkovito rabo virov.

Za zagotovitev, da bodo oblikovalci politik seznanjeni s celotno sliko pritiskov, ki jih imajo viri na okolje, je treba upoštevati tudi druge kazalnike, zlasti za rabo vode in omejene zemeljske vire.

³³ RMC je skupni kazalnik, ki meri (v tonah) vse vire materialov, ki se uporabljajo v gospodarstvu, pri čemer upošteva uporabo virov, ki jo zajemajo uvozi. Trenutno je na voljo za EU in nekatere države članice. Države, za katere RMC še ni na voljo, lahko uporabljajo kazalnik domače porabe snovi.

³⁴ SWD (2014) 211

³⁵ Deležniki so za merjenje porabe virov izbrali RMC, ker zajema uporabo virov, vključeno tako v uvožene kot tudi doma izdelane proizvode, in tako omogoča pošteno primerjavo njihove učinkovitosti virov.

³⁶ Nedavne študije v sektorjih jekla in aluminija so pokazale, da surovine predstavljajo med 30 in 40 % njune stroškovne strukture, kar je več kot je na primer strošek delovne sile.

³⁷ COM(2014) 130 z dne 19.3.2014 Ocena izvajanje strategije Evropa 2020 za pametno, trajnostno in vključujočo rast.

Eurostat od leta 2013 objavlja kazalnike učinkovite rabe virov, ki spadajo med kazalnike iz strategije Evropa 2020³⁸. Namenjeni so spremljanju izvajanja Časovnega okvira za Evropo, gospodarno z viri, obveščanju o povezavi med viri spodbujanju nadaljnjega sodelovanja deležnikov pri merjenju družbenega napredka v širšem smislu in ne zgolj na podlagi BDP.

Za uresničitev potenciala učinkovite rabe virov v okviru trajnostne rasti:

- bo Komisija upoštevala priporočila evropske platforme za učinkovito rabo virov v zvezi z glavnim ciljem za učinkovito rabo virov, skupaj z rezultati javnega posvetovanja v okviru trenutnega pregleda strategije Evropa 2020;
- vzporedno s tem se bodo nadalje razvili kazalniki učinkovite rabe virov, na podlagi katerih se spremljajo kazalniki rabe drugih virov poleg ogljika in materialov (zlasti zemljišč in vode), ter
- nacionalni statistični uradi si morajo prizadevati za vzpostavitev splošno sprejete metodologije v okviru evropskega statističnega sistema, na podlagi katere se bo lahko izračunala poraba surovin na nacionalni ravni.

³⁸ [Http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/europe_2020_indicators/ree_scoreboard](http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/europe_2020_indicators/ree_scoreboard).